

تأثیر طراحی محیطی معماری سنتی بر تجربه گردشگران در چابهار

محمد سعید موسایی باغستانی^۱، راهبه فرجامی^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت راهبردی، دانشگاه بین‌المللی چابهار.

^۲ کارشناسی ارشد معماری - مرمت بنا و بافت و مدیر گروه معماری دانشگاه بین‌المللی چابهار.

نام نویسنده مسئول:

محمد سعید موسایی باغستانی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۱۲

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر طراحی محیطی و معماری سنتی بر تجربه گردشگران در شهر چابهار است. این پژوهش از روش توصیفی-پیمایشی بهره برده است و در زمینه‌ی کاربردی قرار می‌گیرد. جامعه مورد بررسی این پژوهش، گردشگرانی هستند که در فضاهای اقامتی سنتی چابهار اقامت کرده یا از مکان‌های سنتی بازدید کرده‌اند. با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، ۱۸۸ نمونه انتخاب شده‌اند. جهت گردآوری اطلاعات، از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده و ابزار اصلی جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه است که توسط محقق طراحی شده است. پرسشنامه شامل بخش‌های مختلفی از جمله طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، و ارتباط و تعامل با جامعه میزبان می‌باشد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نشان می‌دهد که طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، و ارتباط و تعامل با جامعه میزبان، تأثیر مهمی بر تجربه گردشگران در شهر چابهار دارند. **واژگان کلیدی:** طراحی محیطی، معماری سنتی، تجربه گردشگران، چابهار، سیستان و بلوچستان.

مقدمه

طراحی محیطی معماری سنتی در چابهار تأثیر قابل توجهی بر تجربه گردشگران دارد. این طراحی منحصر به فرد و بافت فرهنگی منطقه، باعث ایجاد یک ارتباط عمیق و معنادار بین گردشگران و محیط اطراف می‌شود. معماری سنتی با استفاده از عناصری مانند مصالح اصلی، نماها و نمادها، فضاها و نقش‌های تاریخی، فرهنگ و هویت محلی را به تجربه گردشگران القا می‌کند. همچنین، این طراحی به عنوان یک جذابیت گردشگری مهم در نظر گرفته می‌شود و به رشد صنعت گردشگری و اقتصاد منطقه کمک می‌کند (رحمان^۱، ۲۰۱۹).

طراحی معماری در یک مقصد گردشگری نقش بسیار مهمی را در تجربه گردشگران ایفا می‌کند. وقتی گردشگران به یک مکان جدید سفر می‌کنند، طراحی معماری منحصر به فرد و جذاب این مکان می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر تجربه‌شان داشته باشد (سلماز و همکاران، ۲۰۲۲).

اولاً، طراحی معماری مناسب می‌تواند جذابیت بصری و الهام‌بخشی را به محیط اطراف اضافه کند. ساختمان‌ها، نماها و فضاهای باشکوه و هنرمندانه می‌توانند گردشگران را وادار به تماشای واقعیت‌های فرهنگی و تاریخی محیط بکنند (مسنوا^۲، ۲۰۲۰). دوماً، طراحی معماری بر کیفیت و راحتی تجربه گردشگران تأثیر می‌گذارد (بوید و اسمیترام^۳، ۲۰۱۹). فضاهای باز و ساختارهای ارتباطی مطلوب می‌توانند احساس آرامش و ارتباط با محیط را به گردشگران منتقل کنند. عناصر مانند نورپردازی، استفاده از مصالح طبیعی و تنظیمات فضایی می‌توانند تجربه حاصل از بازدید گردشگران را تحت تأثیر قرار دهند، از این جمله در نحوه استفاده از رنگ‌ها، فرم‌ها و نواحی مختلف فضایی. طراحی معماری دقیق و درست می‌تواند فضایی را برای تعاملات اجتماعی، استراحت، خرید و تفریح فراهم کند و در نتیجه تجربه گردشگران را ارتقا دهد (ساپریکینا و ساپریکین^۴، ۲۰۲۲).

علاوه بر این، طراحی معماری می‌تواند تأثیر مستقیمی بر محیط زیست داشته باشد. استفاده از فناوری‌های پایدار مانند انرژی خورشیدی، سیستم‌های بازیافت پسماندها و استفاده از مصالح ساختمانی سبز، می‌تواند به حفظ محیط زیست و ارزش‌های پایدار کمک کند و تجربه گردشگران را تحت تأثیر قرار دهد (سیجاکوویک و باجیک^۵، ۲۰۱۷).

در نتیجه، طراحی معماری با تأثیر مستقیم و غیرمستقیم خود بر تجربه گردشگران، می‌تواند به ایجاد مقصدهای گردشگری جذاب و ماندگار کمک کند و در کل تأثیر بسزایی در صنعت گردشگری داشته باشد (بوید و اسمیترام^۳، ۲۰۱۹).

چابهار، شهر ساحلی زیبای ایران، به خاطر میراث فرهنگی غنی و طرح‌های معماری سنتی منحصر به فردش شناخته شده است. این طرح‌ها نه تنها نشان‌دهنده تاریخ شهر است، بلکه تأثیر بسزایی در تجربه گردشگران سفر به چابهار دارد. طراحی محیطی معماری سنتی در چابهار نقش مهمی در ایجاد یک تجربه به یاد ماندنی و اصیل برای گردشگران دارد.

یکی از جنبه‌های کلیدی طراحی محیطی معماری سنتی در چابهار، تلفیق آن با محیط طبیعی است. ساختمان‌های چابهار هماهنگ با اقلیم، توپوگرافی و مصالح محلی طراحی شده‌اند. این یکپارچگی باعث ایجاد حس تعلق و ارتباط بین محیط ساخته شده و چشم‌انداز طبیعی می‌شود. در نتیجه، گردشگران احساس می‌کنند در فرهنگ محلی غوطه‌ور هستند و ارتباط واقعی با این مکان را تجربه می‌کنند.

علاوه بر این، طرح‌های معماری سنتی در چابهار از نظر زیبایی‌شناسی و بصری جذاب است. الگوهای پیچیده، رنگ‌های زنده و عناصر معماری منحصر به فرد حس شگفتی و شیفتگی را در بین گردشگران ایجاد می‌کند. ساختمان‌های سنتی، مانند بادگیرها، حیاط‌ها و طاق‌ها، نه تنها مزایای عملکردی را ارائه می‌کنند، بلکه به عنوان نشانه‌های معماری که گردشگران آن را تحسین و قدردانی می‌کنند، عمل می‌کنند.

¹ Rahman

² Meseneva

³ Boyd, N., & Smitheram, J

⁴ Saprykina, N., & Saprykin, I.

⁵ Šijaković, M., & Bajić, T

طراحی سنتی محیطی معماری در چابهار علاوه بر جذابیت بصری، تجربه کلی گردشگران را با ایجاد فضایی راحت و دلپذیر افزایش می دهد. اصول طراحی اولویت تهویه طبیعی، سایه اندازی و آسایش حرارتی است که در اقلیم گرم و خشک چابهار ضروری است. گردشگران می توانند ضمن کاوش در شگفتی های معماری شهر، از نسیم خنک لذت ببرند و از گرمای سوزان فرار کنند. علاوه بر این، طراحی سنتی محیطی معماری در چابهار حس هویت فرهنگی و حفظ میراث را تقویت می کند. این ساختمان ها منعکس کننده سنت های محلی، صنایع دستی و روایت های تاریخی هستند. گردشگران با تجربه این شگفتی های معماری، درک عمیق تری از فرهنگ محلی به دست می آورند و از تلاش های انجام شده برای حفظ و ترویج میراث معماری سنتی چابهار قدردانی می کنند.

در خاتمه، طراحی سنتی محیطی معماری در چابهار تأثیر عمیقی بر تجربه گردشگران از این شهر دارد. این حس ارتباط با محیط طبیعی را ایجاد می کند، لذت بصری را ارائه می دهد، محیطی راحت را فراهم می کند و قدردانی فرهنگی را تقویت می کند. طرح های معماری سنتی در چابهار واقعاً تجربه کلی گردشگری را افزایش می دهد و به هویت منحصر به فرد شهر کمک می کند.

معماری اقامتگاه های بوم گردی

معماری سنتی اقامتگاه های بوم گردی ایران در مناطق روستایی، مجموعه ای بسیار متنوع است. گاهی خانه ها پراکنده و جدای از یکدیگر و گاه به هم تنیده می باشند. بام خانه ها نیز در جایی تیرپوش، در جای دیگر شیب دار و در بعضی مناطق دیگر، گنبدی شکل و منحنی است. افراد روستایی، معماری را با آگاهی نسبت به محیط طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و با بصیرت، نسبت به هستی و طبیعت طراحی می کنند و می سازند (زمانی، ۱۳۹۰).

معماری اقامتگاه های روستایی با کارکردهای مختلف آنها نظیر کارکرد اتاق، انبار، محل خشک کردن محصولات باغی، آغل حیوانات و ... تناسب دارد (زمانی، ۱۳۹۰). این شکل معماری دارای ویژگی هایی است که در زیر شرح داده شده است.

۱. استفاده از مصالح بوم آورد برای برپا کردن ساختمان در هر مکان، اصل بر این است که از مواد و مصالح ساختمانی که در طبیعت اطراف به وفور یافت می شود، استفاده می گردد. در کنار هور و مرداب از نی و بردی، در حاشیه جنگل از چوب، در بیابان ها از گل و در کوهستان ها از سنگ، بهره گیری می شود.

۲. نقش فعال خانواده در ساختن اقامتگاه در روستاها، خانه ها اغلب به دست اعضای خانواده ساخته می شود.

۳. شناخت خواص مواد و مصالح ساختمانی این ویژگی نشان می دهد که روستاییان در مورد قابلیت مواد بومی، شناخت دقیقی دارند. بردن نی از مرداب، زمان خاصی دارد و کاربرد آن در اقامتگاه نیز چنین است. شناخت افراد محلی از طریق انباشت تجربه نسل های متعدد، به ابعاد و اندازه های مناسب برای اجزای ساختمان نیز تسری یافته است. فاصله تیر های سقف با یکدیگر و رابطه آن با قطر تیر چوبی، ضخامت دیوار، جرز و امثال آن نیز در زمره آگاهی افراد از خواص مصالح است. وجه دیگر این شناخت، کاربرد مناسب هر مصالح در اقامتگاه می باشد. سنگ را در مجاورت زمین، گل را در جای خشک، کاه را به عنوان عنصر کاشی مخلوط با گل و امثال آن به کار می برند (کریمی، ۱۳۹۷).

۴. سهولت تعمیر و نگهداری تعمیر یا تعویض کاه گل بام، تخریب بام شیب دار و یا تعمیر قسمت های فرسوده دیوارگلی که در مجاورت رطوبت سطحی قرار دارد و از رطوبت بالارونده صدمه دیده است، به سهولت انجام می شود. با استفاده از قدری گل یا کاه گل، نه تنها مواد و مصالح لازم برای تعمیر بنا در دسترسی است، بلکه کار تعمیر نیز توسط اعضا خانواده و یا افراد بومی به سهولت انجام می گیرد.

۵. اقامتگاه ارزان و اقتصادی معماری اقامتگاه در روستا به گونه های است که به راحتی خود را با شرایط ویژه همساز می کنند. قابلیت انعطاف پذیری، تنها در فرم ها و اشکال نیست، بلکه در نحوه ترکیب فضاها، اندازه، هندسه و ... مشهود است.

۶. سادگی و پرهیز از بیهودگی سادگی در طرح خانه و ترکیب فضاهای خانه، وجود دارد. شکل کلی خانه ی روستایی همانند طبیعت اطراف آن، ساده است.

۷. تناسبات انسانی اندازه فضا در خانه های روستایی، متناسب با ابعاد انسانی است. انعطاف انسان روستایی، زیاد است. اجزاء، اقامتگاه نظیر پلکان، ایوان و ... فقط در حداقل اندازه لازم با کارکرد خود شکل می گیرند که از تکلف، افزونی ابعاد و اندازه ها، خودداری می شود (سرتیپی پور، ۱۳۹۱).

۸. انعطاف پذیری و خلاقیت شکل زمین اقامتگاه ها، شیب و ناهمواری های آنها، متفاوت می باشد. معماری روستا به گونه ای است که به راحتی خود را با این شرایط ویژه همساز می کند. راه حل یابی برای موارد خاص، یافتن پاسخ برای نیازهای خانواده در شرایط ویژه، در تمامی سطوح و مراحل ساخت اقامتگاه، همگی گویای میزان بالای خلاقیت است (شفیعیان و همکاران، ۱۳۹۷).

طراحی محیطی معماری سنتی

طراحی محیطی معماری سنتی یک نمونه از طراحی معماری است که بر پایه ارث و تاریخ فرهنگی یک منطقه یا جامعه ساخته می شود. این نوع طراحی معماری به استفاده از عناصر و اصول معماری سنتی و متناسب با محیط زیست و فرهنگ محلی توجه می کند (نوده^۶ و همکاران، ۲۰۲۱).

طراحی معماری سنتی اغلب الهام گرفته از معماری سنتی و قدیمی ترین ساختمان ها می باشد. عناصری مانند استفاده از مصالح محلی مانند چوب، سنگ، خشت، و سفال، طرح ها و نقوش محلی بر روی ساختمان ها، استفاده از پلکان ها، حیاط ها، دیوارها و نوارهای تزئینی، همگی جزئیاتی هستند که در طراحی معماری سنتی به کار می روند (وانتی^۷ و همکاران، ۲۰۲۰).

هدف اصلی طراحی معماری سنتی، حفظ و حراست از هویت معماری و فرهنگ محلی است. بازسازی ساختمان ها و استفاده از عناصر سنتی می تواند به حفظ و تأمین استفاده پایدار از منابع محلی و به حفظ و تقویت ارتباط جامعه با محیط زیست و فرهنگ خود کمک کند. همچنین، طراحی معماری سنتی می تواند به حفظ انسجام و هماهنگی با معماری محیط اطراف کمک کند و به وجود آوردن تعادل بین ساختمان ها و فضاهای زیربنایی کمک کند (باکا و لوپز^۸، ۲۰۱۸).

طراحی محیطی معماری سنتی معمولاً شامل استفاده از الگوها، نمادها و نمونه های موروثی است که برای قرن ها یا حتی قرون استفاده می شده اند. این نوع طراحی معماری نه تنها به زیبایی و جذابیت بصری مکان کمک می کند، بلکه به ارائه یک حس ادغام با فرهنگ و تاریخ منطقه نیز کمک می کند (پن^۹، ۲۰۲۲).

طراحی معماری سنتی در برخی مناطق به عنوان یک جاذبه گردشگری محسوب می شود و به تشویق گردشگران برای بازدید از آن منطقه کمک می کند. همچنین، این نوع طراحی معماری می تواند به حفظ هویت محلی و حفظ میراث فرهنگی و تاریخی کمک کند (احمد^{۱۰}، ۲۰۱۹).

تجربه گردشگران

تجربه گردشگران از طراحی معماری سنتی می تواند شامل عوامل زیر باشد:

۱. حس تاریخ و فرهنگ: طراحی معماری سنتی با استفاده از الگوها و نمادهای موروثی، تجربه گردشگران را به دنیایی از تاریخ و فرهنگ عمیق تراوب می دهد. آن ها می توانند احساس ارتباط با گذشته و هویت محلی را تجربه کنند (سوفی^{۱۱}، ۲۰۱۹).
۲. جذابیت بصری: طراحی معماری سنتی معمولاً دارای زیبایی و جذابیت بصری است. ساختمان ها و اجزای محیطی با جزئیات زیبا، نمونه های هنری و نقوش مختلف بر روی ساختمان ها، به تجربه بصری فرد افزوده می شود (سوفی، ۲۰۱۹).

⁶ Nodeh

⁷ Wanti

⁸ Baca, L., & López, F

⁹ Pan

¹⁰ Ahmed

¹¹ Xuefei

۳. **تعامل با محیط:** طراحی معماری سنتی معمولاً جزئیاتی مانند فضاهای داخلی آرامش بخش، دیوارهای سنگی، پنجره‌ها و نمای ساختمان‌ها را برای تعامل گردشگران با محیط ایجاد می‌کند. این امکان را به گردشگران می‌دهد تا با محیط ارتباط برقرار کنند (هالسکو و فیچل^{۱۲}، ۲۰۱۹).

۴. **ارتباط با طبیعت:** طراحی معماری سنتی معمولاً با محیط طبیعی هماهنگی دارد و از مواد محلی و مناسب برای شرایط محلی استفاده می‌کند. این ارتباط با طبیعت به گردشگران اجازه می‌دهد تا به صورت مستقیم با زیبایی‌ها و خصوصیات طبیعی محیط محلی در تعامل باشند (بنسلیمان و بیارا^{۱۳}، ۲۰۱۹).

۵. **تجربه معماری فراتر از بصری:** طراحی معماری سنتی به گردشگران امکان می‌دهد تا تجربه معماری را به صورت چندحسی تجربه کنند. آن‌ها می‌توانند بوی مواد ساختمانی محلی را استشمام کنند، صداهای محیط را بشنوند و حتی با لمس سطوح و جزئیات ساختمان‌ها در ارتباط باشند (وی^{۱۴} و همکاران، ۲۰۱۷).

۶. **تجربه اجتماعی:** طراحی معماری سنتی معمولاً فضاهای اجتماعی و مشترک را در بر می‌گیرد. این فضاهای اجتماعی و مشترک در طراحی معماری سنتی امکان برقراری ارتباطات اجتماعی بین گردشگران فراهم می‌کند. آن‌ها می‌توانند در فضاهای اجتماعی مانند بازارها، میدان‌ها یا محل‌های عمومی دیگر با یکدیگر در تعامل باشند، افکار و تجربیات خود را به اشتراک بگذارند و با فرهنگ و زندگی مردمان محلی آشنا شوند (پرستی^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۳).

۷. **حفظ تاریخ و هویت فرهنگی:** طراحی معماری سنتی به گردشگران امکان می‌دهد تا با تاریخ و هویت فرهنگی منطقه آشنا شوند. ساختمان‌ها و اماکن معماری سنتی معمولاً نمادهای فرهنگی و تاریخی را در خود جای داده‌اند و بازدید از آن‌ها به گردشگران اجازه می‌دهد تا با ارزش‌ها و میراث فرهنگی مردمان محلی آشنا شوند (مزینینا^{۱۶}، ۲۰۱۷).

معماری سنتی و تجربه گردشگران

معماری سنتی یکی از جذابیت‌های فرهنگی یک کشور است که توانسته است تا توجه گردشگران را به خود جلب کند. این نوع معماری به عنوان یک نماد از تاریخ و هویت ملی شناخته می‌شود و از طریق ساختمان‌ها و سازه‌های خاص خود، ارتباطی عمیق با فرهنگ و تمدن یک جامعه برقرار می‌کند (سوداروانی^{۱۷}، ۲۰۱۶).

معماری سنتی بیشتر به عنوان یک هنر تشریفاتی در نظر گرفته می‌شود که در طول زمان به وجود آمده است. این نوع معماری به شیوه‌ها و فنون ساختمانی قدیمی پایبند است و از مواد محلی و سنتی برای ساخت و ساز استفاده می‌کند. از جمله معروف‌ترین مثال‌های معماری سنتی می‌توان به خانه‌های قدیمی، عمارت‌ها، مساجد و آثار تاریخی اشاره کرد (رحمان و ویبوو^{۱۸}، ۲۰۲۱).

تجربه گردشگران در معماری سنتی بسیار مهم است. وقتی یک گردشگر به یک کشور جدید سفر می‌کند، او به دنبال تجربه‌ای منحصر به فرد است که به او امکان می‌دهد با فرهنگ و تمدن آن کشور آشنا شود. معماری سنتی می‌تواند به گردشگران این تجربه را ارائه دهد. آن‌ها می‌توانند به ساختمان‌های تاریخی و آثار هنری قدیمی نگاه کنند و از زیبایی و شکوه آنها لذت ببرند (دوروکان^{۱۹}، ۲۰۲۰).

بازدید از ساختمان‌های سنتی همچنین به گردشگران امکان می‌دهد تا با تاریخ و تمدن یک کشور آشنا شوند. آن‌ها می‌توانند در مورد فرهنگ و سنت‌های مردمان محلی بیشتر بیاموزند و به نحوی با زندگی آنها در ارتباط با معماری سنتی آشنا شوند. این

¹² Halskov, K., & Fischel, A

¹³ Benslimane, N., & Biara, W

¹⁴ Vi

¹⁵ Presti

¹⁶ Mezenina

¹⁷ Sudarwani

¹⁸ Rahman, V., & Wibowo, L

¹⁹ Durukan

تجربه می‌تواند به گردشگران کمک کند تا بهتر درک کنند که چگونه معماری سنتی به یک جامعه و فرهنگ مرتبط است و چه تأثیری بر زندگی آنها دارد (پاترا^{۲۰} و همکاران، ۲۰۲۱).

به طور کلی، معماری سنتی به عنوان یک جذابیت فرهنگی و تاریخی در یک کشور می‌تواند نقش مهمی در تجربه گردشگران ایفا کند. این نوع معماری نه تنها زیبایی و شکوه خاص خود را به نمایش می‌گذارد، بلکه به گردشگران امکان می‌دهد تا با تاریخ و فرهنگ یک کشور آشنا شوند و تجربه‌ای یکتا داشته باشند. بنابراین، حفظ و حمایت از معماری سنتی در یک کشور می‌تواند به توسعه صنعت گردشگری و ارتقای تجربه گردشگران کمک کند (هی و کیو^{۲۱}، ۲۰۱۹).

روش تحقیق

روش تحقیق توصیفی-پیمایشی است و از نظر هدف کاربردی و از نظر زمان مقطعی می‌باشد. جامعه پژوهش گردشگرانی هستند که در فضاهای اقامتی سنتی در چابهار اقامت داشته‌اند که به طور میانگین در ماه تعداد ۳۶۵ نفر در فضاهای اقامتی سنتی چابهار اقامت داشته‌اند که با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۱۸۸ نمونه انتخاب شد. روش گردآوری اطلاعات مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی است و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه است که محقق ساخته می‌باشد، طراحی نما و سطوح خارجی بنا دارای ۵ سوال، فضاهای داخلی بنا از ۵ سوال و ارتباط و تعامل با جامعه میزبان از ۵ سوال تشکیل شده است که به صورت طیف ۴ گزینه‌ای و ۳ گزینه‌ای می‌باشد. که جهت سنجش پایایی پرسشنامه با استفاده از الفای کرونباخ برابر ۰.۸۲۰ به دست آمد و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار spss استفاده شد.

یافته‌ها

جدول (۱). جنسیت

		فراوانی	درصد	درصد فراوانی معتبر	درصد تجمعی
Valid	مرد	۱۴۱	۷۵.۰	۷۵.۰	۷۵.۰
	زن	۴۷	۲۵.۰	۲۵.۰	۱۰۰.۰
	کل	۱۸۸	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

جدول (۲). تاهل

		فراوانی	درصد	درصد فراوانی معتبر	درصد تجمعی
Valid	مجرد	۳۳	۱۷.۶	۱۷.۶	۱۷.۶
	تاهل	۱۵۵	۸۲.۴	۸۲.۴	۱۰۰.۰
	کل	۱۸۸	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

جدول (۳). سن

		فراوانی	درصد	درصد فراوانی معتبر	درصد تجمعی
Valid	۱۸ تا ۲۵ سال	۶	۳.۲	۳.۲	۳.۲
	۲۶-۳۵	۵۴	۲۸.۷	۲۸.۷	۳۱.۹
	۳۶-۴۵	۱۰۴	۵۵.۳	۵۵.۳	۸۷.۲
	۴۶-۵۵	۲۲	۱۱.۷	۱۱.۷	۹۸.۹

²⁰ Putra

²¹ He, M., & Qi, J

۵۶+	۲	۱.۱	۱.۱	۱۰۰.۰
کل	۱۸۸	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

آمار توصیفی

جدول (۴). آمار توصیفی سوالات پژوهش

	میانگین	انحراف معیار	میانگین انحراف معیار	
طراحی نما و سطوح خارجی بنا	آیا می توان با طراحی نما و جزئیات خارجی اصالت فرهنگی و تاریخی محلی را به خوبی برای گردشگر به تصویر کشید؟ بله - تا حدودی - خیر - بستگی به عوامل دیگر در طراحی دارد	3.1223	.97615	.07119
	۲) آیا طراحی نما با جزئیات سنتی و بومی می تواند باعث جذب و توجه گردشگران شود؟ بله - خیر - تا حدودی	2.5479	.49903	.03640
	۳) طراحی نما و پوسته خارجی بنا می تواند احساس زیبایی و استمتاع را به گردشگران منتقل کند؟ بله - تا حدودی - بستگی به دید گردشگر دارد - خیر	3.2340	.95263	.06948
	۴) آیا طراحی پوسته خارجی بنا می تواند بیانگر تلاش برای حفظ و حراست از معماری سنتی باشد؟ بله - تا حدودی - خیر	2.6277	.48472	.03535
	۵) آیا می توان با طراحی نما و پوسته خارجی احساس فضای معنوی و مذهبی مکان های خاص محل را به گردشگران منتقل کرد؟ بله - تا حدودی - خیر - بستگی به کاربری فضا دارد (مثلا مسجد و مکانهای مذهبی)	2.9415	.98208	.07163
فضاهای داخلی بنا	۱) ارتباط طراحی داخلی فضا با طراحی نما و پوسته چقدر باید هماهنگ باشد؟ زیاد - تا حدودی - کاملا مجزا	1.8830	.70683	.05155
	۲) آیا طراحی فضاهای داخلی سنتی و بومی می تواند احساس آرامش و راحتی را به گردشگر منتقل کند. بله صد در صد - تا حدودی - تاثیر ندارد	1.9202	.70825	.05165
	آیا بهتر است در طراحی و ساخت فضاهای داخلی بنا از منابع طبیعی و انرژی های تجدیدپذیر استفاده شود؟ بله صد در صد - تا حدودی - خیر	2.0053	.75642	.05517
	انعکاس فرهنگ و هنر محلی در طراحی و تزئینات داخلی بنا آیا به خوبی بیان شده است؟ بله - تا حدودی - خیر	1.9202	.66944	.04882
	آیا توجه به طراحی فضاهای داخلی بنا می تواند برای گردشگرها جذابیت داشته باشد؟ بله صد در صد - تا حدودی - خیر	1.8457	.72587	.05294

ارتباط و تعامل با جامعه میزبان	۳) آیا شهر میزبان از طریق معماری سنتی بناهایش می تواند به گردشگران خوش آمد گویی کند؟ بله - تا حدودی - خیر	1.9149	.74086	.05403
	۴) آیا جامعه میزبان در بدنه های شهری طراحی های جذاب و با اصالت برای جذب گردشگران دارد؟ بله - خیر - تا حدودی	1.9947	.67418	.04917
	۵) آیا جامعه میزبان جلسات و رویدادهایی را برگزار می کند که در آنها تخصص و هنر بومی و سنتی خود را به گردشگران نشان دهد؟ بله - تا حدودی - خیر	1.9521	.76895	.05608
	۶) آیا جامعه میزبان می تواند از طریق داستانها و روایت های محلی، تاریخ و فرهنگ بومی را به گردشگران معرفی کند؟ بله صد در صد - تا حدودی - خیر	2.0532	.72196	.05265
	۷) آیا جامعه میزبان از طریق فعالیت های مشترک با گردشگران، ارتباط و تعامل فعال دارد؟ بله - تا حدودی - خیر	1.9681	.66142	.04824

میانگین خام سوالات ۳ می باشد و میانگین بالای ۳ نشان از میانگین بالای حد متوسط و کمتر از ۳ نشان از میانگین پایین تر از سطح متوسط است.

آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن متغیرها

جدول (۵). نتایج آزمون نرمالینه کولموگروف- اسمیرنوف

متغیر	مقدار آماره	درجه معناداری
طراحی نما و سطوح خارجی بنا	۰.۰۱۸	۰.۱۲۹
فضاهای داخلی بنا	۰.۲۲۱	۰.۰۹۶
ارتباط و تعامل با جامعه میزبان	۰.۲۲۵	۰.۱۲۱

همان طور که مشخص است از آنجا که آماره آزمون بزرگتر مساوی ۰/۰۵ برای کلیه متغیرهای مطالعه، بدست آمده است، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت. به عبارت دیگر توزیع داده ها نرمال خواهند بود.

فرضیه ها

به نظر می رسد طراحی نما و سطوح خارجی بنا بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد.

جدول (۶). آمار توصیفی

میانگین انحراف معیار	انحراف معیار	میانگین	تعداد	طراحی نما و سطوح خارجی
.۱۸۰۴۶	۲.۴۷۴۳۲	۱۴.۴۷۳۴	۱۸۸	

برای سنجش طراحی نما و سطوح خارجی از ۵ سوال استفاده شد که ۳ سوال دارای طیف ۳ گزینه ای و دو سوال دارای طیف ۴ گزینه ای می باشد. میانگین خام سوالات ۳ گزینه ای برابر ۶ برابر سوالات ۴ گزینه ای برابر ۵ است و میانگین خام برابر ۱۱ است و میانگین به دست آمده برابر ۱۴.۴۷ است و بالاتر از حد میانگین است.

جدول (۷). آزمون تی

	t	درجه آزادی	درجه معناداری	تفاوت میانگین ها	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
طراحی نما و سطوح خارجی	۸۰.۲۰۳	۱۸۷	.۰۰۰	۱۴.۴۷۳۴۰	۱۴.۱۱۷۴	۱۴.۸۲۹۴

طبق نتایج حاصل از جدول، درجه معناداری برابر ۰.۰۰۰ است و آمار تی مثبت است و لذا می توان بیان داشت طراحی نما و سطوح خارجی بنا بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد و فرضیه پژوهش تایید شد. به نظر می رسد فضاهای داخلی بنا بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد.

جدول (۸). آمار توصیفی

	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین انحراف معیار
فضاهای داخلی بنا	۱۸۸	۹.۵۷۴۵	۲.۸۵۶۶۱	۲.۰۸۳۴

برای سنجش فضاهای داخلی بنا از ۵ سوال استفاده شد میانگین خام سوالات برابر ۱۰ است و میانگین میانگین به دست آمده برابر ۹.۵۷ است و پایین تر از حد میانگین است.

جدول (۹). آزمون تی

	t	درجه آزادی	درجه معناداری	تفاوت میانگین ها	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
فضاهای داخلی بنا بر	۴۵.۹۵۶	۱۸۷	.۰۰۰	۹.۵۷۴۴۷	۹.۱۶۳۵	۹.۹۸۵۵

طبق نتایج حاصل از جدول، درجه معناداری برابر ۰.۰۰۰ است و آمار تی مثبت است و لذا می توان بیان داشت فضاهای داخلی بنا بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد با وجودی که کمتر از حد میانگین است و فرضیه پژوهش تایید شد. به نظر می رسد ارتباط و تعامل با جامعه میزبان بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد.

جدول (۱۰). آمار توصیفی

	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین انحراف معیار
	۱۸۸	۹.۸۸۳۰	۲.۸۵۶۱۱	۲.۰۸۳۰.

برای سنجش ارتباط و تعامل با جامعه میزبان از ۵ سوال استفاده شد میانگین خام سوالات برابر ۱۰ است و میانگین میانگین به دست آمده برابر ۹.۸۸ است و پایین تر از حد میانگین است.

جدول (۱۱). آزمون تی

t	درجه آزادی	درجه معناداری	تفاوت میانگین ها	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
۴۷.۴۴۵	۱۸۷	.۰۰۰	۹.۸۸۲۹۸	۹.۴۷۲۱	۱۰.۲۹۳۹

طبق نتایج حاصل از جدول، درجه معناداری برابر ۰.۰۰۰ است و آمار تی مثبت است و لذا می توان بیان داشت ارتباط و تعامل با جامعه میزبان بر تجربه گردشگران در چابهار تاثیر دارد با وجودی که کمتر از حد میانگین است و فرضیه پژوهش تایید شد.

نتیجه گیری

تحقیقات نشان می دهد که طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، ارتباط و تعامل با جامعه میزبان بر تجربه گردشگران در چابهار تأثیر قابل توجهی دارد. این عوامل می توانند تأثیر مستقیم و غیرمستقیمی بر رضایتمندی و تجربه گردشگران در این منطقه داشته باشند. در زیر به برخی از تأثیرات مهم این عوامل بر تجربه گردشگران در چابهار اشاره خواهیم کرد:

۱. طراحی نما و سطوح خارجی بنا: طراحی زیبا و جذاب نما و سطوح خارجی بنا می تواند جذابیت بصری را افزایش داده و جذب گردشگران را به همراه داشته باشد. معماری منحصربه فرد و جذاب بناها می تواند به تجربه گردشگران احساس تمایز و خاصیتی منحصربه فرد را بدهد.

۲. فضاهای داخلی بنا: طراحی و چیدمان داخلی بناها نیز می تواند بر تجربه گردشگران تأثیر داشته باشد. فضاهای داخلی آرامش بخش، مناسب و جذاب باعث ایجاد احساس راحتی و رضایت در گردشگران می شود. از طریق استفاده از رنگ های مناسب، نورپردازی مناسب و چیدمان داخلی دلنشین، تجربه گردشگران در فضاهای داخلی بهبود می یابد.

۳. ارتباط و تعامل با جامعه میزبان: ارتباط و تعامل موثر با جامعه میزبان نیز می تواند به تجربه گردشگران در چابهار افزوده شود. اطلاعات و راهنمایی هایی که از جامعه میزبان دریافت می شود، می تواند به گردشگران کمک کند تا منطقه را بهتر بشناسند و تجربه معنادارتری را داشته باشند. همچنین، شرکت در فعالیت ها و جشن های محلی می تواند تجربه گردشگران را بهبود بخشد و ارتباط بین فرهنگ ها را تقویت کند.

به طور کلی، طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، ارتباط و تعامل با جامعه میزبان می توانند بهبود و توسعه تجربه گردشگران را بهبود بخشند. متأسفانه، منابعی که در دسترس قرار دارد حاکی از این نیستند که تحقیق خاصی درباره تأثیر طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، ارتباط و تعامل با جامعه میزبان بر تجربه گردشگران در چابهار انجام شده باشد. اگرچه، در تحقیقات عمومی در حوزه گردشگری و طراحی شهری، تأثیر این عوامل بر تجربه گردشگران مورد بررسی قرار گرفته است.

با توجه به ماهیت جذاب طبیعی و فرهنگی چابهار، می توان پیش بینی کرد که طراحی نما و سطوح خارجی بنا، فضاهای داخلی بنا، ارتباط و تعامل با جامعه میزبان می توانند نقش مهمی در جذب و رضایت گردشگران ایفا کنند. با استفاده از طرح های معماری متناسب با طبیعت و فرهنگ منطقه، ایجاد فضاهای داخلی مطابق با نیازهای گردشگران و همچنین ایجاد ارتباط و تعامل مثبت با جامعه میزبان، می توان تجربه گردشگران را بهبود بخشید و جذابیت چابهار را برای بازدیدکنندگان افزایش داد.

منابع و مراجع

- [۱] زمانی، علیرضا. (۱۳۹۰). تدوین استانداردهای مکان یابی و برنامه ریزی توسعه اماکن اقامتی
- [۲] اکولوژها (مطالعه موردی دامنه های جنوبی البرز)، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا
- [۳] شفیعیان داریانی، فائزه، پورجعفر و علیرضا قبادی (۱۳۹۷). مفهوم ماندگاری در معماری اسلامی و مقایسه ی آن با مفهوم پایداری در معماری معاصر، فصلنامه پژوهش های معماری اسلامی / شماره پنجم، سال دوم
- [4] Ahmed, O. (2019). New Approach For Digital Technologies Application In Heritage Architecture Conservation. , 3, 1-68. <https://doi.org/10.21608/IJMSAC.2019.182188>.
- [5] Baca, L., & López, F. (2018). Traditional Architecture And Sustainable Conservation. Journal Of Cultural Heritage Management And Sustainable Development, 8, 194-206. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-06-2017-0036>.
- [6] Benslimane, N., & Biara, W. (2019). Collective Ingeniosity In The Construction Of The Popular Home: The Challenge Of The Know-How In Sahara. A/Z : ITU Journal Of Faculty Of Architecture. <https://doi.org/10.5505/Itujfa.2019.99705>.
- [7] Boyd, N., & Smitheram, J. (2019). Staging Tourism: Performing Place. Interstices: Journal Of Architecture And Related Arts. <https://doi.org/10.24135/IJARA.V0I0.558>.
- [8] Boyd, N., & Smitheram, J. (2019). Staging Tourism: Performing Place. Interstices: Journal Of Architecture And Related Arts. <https://doi.org/10.24135/IJARA.V0I0.558>.
- [9] Durukan, A. (2020). Yeniden İşlevlendirilmiş Anıtsal Yapılarda Deneyim Odaklı Tasarım: Antalya Kaleiçi Ve Balbey Örneği. Mediterranean Journal Of Humanities, 10, 195-210. <https://doi.org/10.13114/Mjh.2020.526>.
- [10] Halskov, K., & Fischel, A. (2019). The Design Space Of Media Architecture Displays. Interactions, 26, 60 - 63. <https://doi.org/10.1145/3360325>.
- [11] He, M., & Qi, J. (2019). Study On The Theory Of Rafael Moneo Architectural Typology. IOP Conference Series: Materials Science And Engineering, 592. <https://doi.org/10.1088/1757-899X/592/1/012105>.
- [12] Meseneva, N. (2020). Current Trends In Urban Design. IOP Conference Series: Materials Science And Engineering, 753. <https://doi.org/10.1088/1757-899X/753/2/022011>.
- [13] Mezenina, K. (2017). Study Of The Phenomenon Of Upper Kama Architecture: Rehabilitation Of Usolye Historic Site. , 1155-1163. https://doi.org/10.1007/978-3-319-57937-5_119.
- [14] Nodeh, M., Shahcheraghi, A., & Andalib, A. (2021). An Evaluation Of Ecological Solutions Based On Energy Efficiency In The Vernacular Architecture Of Ardabil. , 5, 31-40. <https://doi.org/10.22034/AP.2021.1921696.1087>.
- [15] Pan, J. (2022). Structural Optimization Of Architectural Environmental Art Design Based On Multiagent Simulation System. Mathematical Problems In Engineering. <https://doi.org/10.1155/2022/4341816>.
- [16] Presti, P., Galasso, G., Ruzzon, D., Avanzini, P., Caruana, F., Rizzolatti, G., & Vecchiato, G. (2023). Architectural Experience Influences The Processing Of Others' Body Expressions. Biorxiv. <https://doi.org/10.1101/2023.02.24.529649>.
- [17] Putra, I., Adhika, I., & Yana, A. (2021). Reviving Cultural Tourism In Kendran Bali Indonesia: Maintaining Traditional Architecture And Developing Community-Based Tourism. Civil Engineering And Architecture. <https://doi.org/10.13189/CEA.2021.090206>.
- [18] Rahman, I. (2019). Linkage Between Traditional Architectural Elements Representing Regionalism And Achieving Salutogenesis. International Journal Of Innovative Technology And Exploring Engineering. <https://doi.org/10.35940/Ijitee.I1058.0789s219>.
- [19] Rahman, V., & Wibowo, L. (2021). Study Of Thermal Comfort In Traditional House Buildings (Case Study: Simalungun Traditional House). , 5, 90-99. <https://doi.org/10.32734/IJAU.V5I1.6035>.

- [20] Saprykina, N., & Saprykin, I. (2022). Formation Of A Communicative Space As An Alternative To The Interaction Of The Private And Public Spheres. IOP Conference Series: Earth And Environmental Science, 988. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/988/5/052009>.
- [21] Šijaković, M., & Bajić, T. (2017). Architectural Dimension Of Sustainability: Re-Establishing The Concept Of Recycling. , 66-73. <https://doi.org/10.2298/SPAT1737066S>.
- [22] Solmaz, S., Solmaz, B., & Alkiliç, B. (2022). Traditional Handicrafts As Destination Attractive Features: The Use Of Iznik And Kütahya Tiles In Architectural And Portable Collections. Social Science Development Journal. <https://doi.org/10.31567/Ssd.775>.
- [23] Sudarwani, M. (2016). A Study On House Pattern Of Kampung Naga In Tasikmalaya, Indonesia. International Journal Of Technology Enhancements And Emerging Engineering Research, 4, 8-13.
- [24] Vi, C., Ablart, D., Gatti, E., Velasco, C., & Obrist, M. (2017). Not Just Seeing, But Also Feeling Art: Mid-Air Haptic Experiences Integrated In A Multisensory Art Exhibition. Int. J. Hum. Comput. Stud., 108, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2017.06.004>.
- [25] Wanti, A., Swamy, V., & Sakri, S. (2020). Vernacular Passive Cooling Techniques - A Case Study Of A Vernacular House In Allur Village, Kalaburagi, India. International Journal Of Engineering Research And, 9. <https://doi.org/10.17577/Ijertv9is080150>.
- [26] Xuefei, W. (2019). The Application Of Traditional Architectural Decorative Art In Modern Architecture. 2019 International Conference On Arts, Management, Education And Innovation (ICAMEI 2019). <https://doi.org/10.23977/Icamei.2019.060>.
- [27] Xuefei, W. (2019). The Application Of Traditional Architectural Decorative Art In Modern Architecture. 2019 International Conference On Arts, Management, Education And Innovation (ICAMEI 2019). <https://doi.org/10.23977/Icamei.2019.060>.